

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Híradóhivatalban átvéve.
Egy évre 16 k.
Nagyévre 4 -
Helyben hához hordva:
Egy évre 20 kor.
Nagyévre 5 -
Védke postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Nagyévre 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége és ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és Híradóhivatal:
Nagyvárad, Szilgyi Desső-utca 2.
A szerkesztőség kéziratok visszatérő adására vagy megörzítésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a Híradóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 161. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1915 július 18.

Ismét megindult offenzívánk északon.

Budapest, július 17. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A Visztula és a Bug között nagyobb terjedelmű harcok fejlődnek, amelyek mind kedvezően folynak a szövetségesekre nézve. A németekkel legszorosabb kötelékben harcolunk. Egyik osztrák-magyar hadtest csapatai Gradowiec-től nyugatra hétszeres roham után kiragadtak az ellenség kezéből egy fontos támaszpontot és behatoltak ott az ellenség főállásába.

Krakosztówtól délnyugatra német erők áttörték az ellenséges vonalakat. A felső Bistrica mentén és Kraszniktól északra csapataink elfoglalták az ellenség előállításait.

A Visztulától nyugatra is újból sikeresen megkezdjük az offenzívát. Kelet-Galiciában a helyzet változatlan.

Visszaverjük az olasz támadásokat.

Budapest, július 17. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Július 17-ére virradó éjszaka ismét visszavertük az olaszoknak a doberdói fensik ellen intézett előretöréseit.

Az ágyuzás valamennyi arcvonalon tovább folyik. Höfer. (Miniszterelnökségi sajtóosztálya.)

Lázongások Moszkvában.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Moszkvából ismét véres lázongásokat jelentenek. A tömeg számos üzletet kifosztott.

Az orosz közönséget előkészítik a súlyos helyzetre.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Koppenhágából jelentik: Az orosz cenzura megengedte a pétervári lapoknak, hogy a hadszíntéri helyzetről információkat közölhessenek. Így akarják a közönséget lassankint előkészíteni a súlyos helyzetre, a nagy orosz veszteségekre.

Az Unió tárgyalása a német nagykövettel.

Budapest, július 17. (Saját tud.) Washingtonból jelentik: Insing külügyi államtitkár a német nagykövetet meghívta tanácskozásra.

Az oroszok veresége Besszarábiában.

Bukarest, július 17. A Ziuva szucsavai tudósítója jelenti július 14-én: Az oroszok az utóbbi időben, attól félve, hogy a magyar és osztrák csapatok nagyobb offenzívára készülnek, tekintélyes haderőt vontak össze a besszarábiai határon és nagymennyiségű hadiszert is halmoztak össze, a melyet Amerikán keresztül kaptak.

Az oroszok ekkor heves támadást kezdtek, a melyben valamennyi tartalékos csapatuk is részt vett. A magyarok és osztrákok azonban gyilkos tüzeléssel fogadták az oroszokat, a kik óriási veszteséggel kénytelenek voltak visszavonulni. Minden támadásuk megtört a számban kisebb magyar és osztrák sereg vitézségén.

Különösen veszteséges volt az oroszokra a július tizenkettedikéről tizenharmadikára menő éjszaka. Husz kilométernyi területen az egész haretér tele van orosz katonák és tisztek holttestével, a melyeket a folyton megújuló harcok miatt nem tudtak eltemetni. A magyaroknak és osztrákoknak, a kik ki-

tűnő hadállásban vannak, jelentéktelen a veszteségük.

Az oroszok mindent elpusztítva vonulnak el.

Krakó, július 17. A Nova Reforma tudósítója jelenti, hogy a menekülő orosz sereg utóvédei rendre felgyújtják a lengyelországi falvakat, melyeket a sereg maga mögött hagy. A kozákok mindent elrabolnak, a lakosság pedig menekült vonatokkal igyekszik Oroszország belseje felé. A Naprzod hasonló dolgokat jelent Radom és Lublin kormányzóságokból, ahol az orosz csapatok pusztítanak. Felgyújtják a falvakat, feldolják a szántóföldeket, megsemmisítik a termést és minden férfit elhurcolnak.

A Reforma varsói lapok jelentése alapján közli, hogy a varsói hatóságok július elsejétől 12 ig 80.000 embert kényszerítettek Varsó elhagyására, 18.000 lakos pedig önként hagyta el a várost. A legutóbbi napokban nagy izgalmat keltett, hogy az összes német eredetű embereket elfogták. A tömeges letartóztatás következtében az idegenek elhagyták a várost, még az angol és francia laptudósítók is. A lengyel zsidókat mind egy szálig elhurcolták Oroszország belsejébe. Varsó hangulata a lehető legelkeseredtebb.

Bulgár-román tárgyalások.

Budapest, július 17. (Saját tud.) Chiassóból jelentik: Ghika román követ Stanciev bolgár kóvettel Rómában állandó tárgyalást folytat

Az orosz tisztek képzettségi fokának leszállítása.

Koppenhága, július 17. Pétervárról jelentik: A hadügyminiszterium haditanácsa legutóbbi ülésén azt határozta, hogy a háború tartama alatt a tartalék gyalogos brigádokba oly fiatal emberek is felvehetőek a gyorsított tiszti kiképzés céljára, kik nem rendelkeznek oly képzettségi fokról szóló bizonyítványokkal, mint amilyenek a volt egy éves önkéntesi szolgálat kedvezményének az elnyeréséhez szükségesek voltak. Még a középiskola harmadik osztályának az elvégzéséről szóló bizonyítványt sem követelik ezental a tiszti iskolába felveendőktől. Ebből a rendeletből világosan kitűnik az orosz hadseregben uralkodó óriási tiszthiány.

A németek sikerei Kurlandban.

Budapest, július 17. (Saját tud.) Koppenhágából jelentik: a Ruski Invalid írja, hogy a németeknek sikerült átkelni a Narew folyón s az oroszok kénytelenek voltak az országtáji vonalra visszavonulni.

Szerb követ a béke feltételeiről.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Jovanovics volt bécsi szerb követ a Secolonak kijelentette, hogy a szerbek Bulgáriának sohasem engednek át területeket. Békét mindaddig nem kötnek, amíg tengerhez való igényüket ki nem elégítették.

Visszavert olasz támadás.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Az Isonzó-fronton és a karintiai határ mentén helyenként ágyúharcok folynak. Több olasz zászlóaljnak a Dolomit hegységben Pentelstein ellen intézett támadását visszavertük.

Albánia okkupációja.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Milanóból jelentik: A szerb szkupstina jóváhagyta Albániának ideiglenes megszállását, mert ezáltal megvédetnek a macedón bandák betöréseitől.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, július 17. A főhadiszállás közli:

Dardanella-front.

E hó 14-én Ari Burnunál és Sed il Bahr mellett kölcsönös gyenge tüzelésen kívül nem voltak hadműveletek. Tüzéreink egy ellenséges torpedózuzót és egy ellenséges szállítóőzöst, amikor Ari Burnuhoz közeledni akartak, elűzték. Egy ellenséges tujajt elsüllyesztettek, egyet pedig lángba borítottak.

Irak-front:

E hó 13-ára virradó éjjel a Muntefik-csoport balszárnyán lévő előretolt csapataink egy feladatott fényesen megoldottak. Éjfél-től másnap délutánig tartó heves tüzelés dacára visszaverték az ellenséget, a mely az ágyunaszádoktól súlyos vereséget szenvedett. A Datyolyafa-vidéken ötszáz elesett ellenséget, köztük több angol tisztet találtunk. Azonkívül az ellenség két hajón sok halottat és sebesültet szállított el. Mi egy hadnagyot és öt közkatonát, valamint huszonegy sebesültet veszítettünk. Az ellenséges ágyuk a harc folyamán 300 lövést tettek állásainkra, de csak egy katonát sebesítettek meg.

A többi harctérről nincs fontosabb hír.

Franciaországban királyságról beszélnek.

Berlin, július 17. A Berliner Tageblatt jelenti Genfből: Franciaországot most a legcsodálatosabb rémhírek járják be, amelyekről ugyan a lapok keveset beszélnek, amelyek azonban erősen bosszantják Hervét. Egyik legutóbbi cikkében hevesen kikel a rémhír-terjesztő lapok ellen és azon sajnálkozik, hogy most nincs olyan bizottság, mint a nagy forradalom idején, amely az ilyen elemeket egyszerűen a vérpadra küldötte. A Guerre Sociale szerint például azt beszélik, hogy Párisban éhen halnak az asszonyok, a munkások vörös zászlókat hozdoznak körül, stb. Felemlíti még Hervé, hogy az egyik megyében az asszonyok a papok biztatására leveleket irtak a fronton levő férjeknek, hogy Párisban és más nagy városokban kitörőfélben van a forradalom. Franciaország más oidékein pedig a király-

ság kikiáltása felől terjesztenek híreket. Ezek a rémhírterjesztők és zavarcsinálók Hervé szerint Franciaország azon beissó ellenségei közé tartoznak, akik talán még veszélyesebbek, mint azok, akikkel a francia katonáknak nyiltesatában kell küzdeniök a haremezön.

A franciák 78.000 embert vesztek az arrasi csatában.

Berlin, július 17. (Wolf-ügynökség.) Általában csak nehezen lehetséges az ellenség veszteségét egy nagyobb csata után némi pontossággal megállapítani. Minthogy a francia kormány aggodalmasan kerüli a köztársaság veszteségeinek közzétételét, különösen érdekes ezeket a veszteségeket legalább nagyjában leszögezni. Az arrasi csata után német részről kísérletet tettek ily irányban, aminél felhasználták azoknak a francia foglyoknak adatait, akiknek csapatparancsnok-ságai a harcban résztvettek. Mint a Wolf-ügynökség a Gazette des Ardennesből értesül, a franciák összes vesztesége halottakban sebesültekben és foglyokban az arrasi csatában minden elérhető adat lelkiismeretes igénybevételével a következő:

Harmadik hadtest 15.000 9. hadtest 6000, 10. hadtest 10.000, 17. hadtest 4300, 20. hadtest 10 500, 21. hadtest 8000, 33. hadtest 11 000, 48. hadosztály 6000, 53. hadosztály 4000 és 55. hadosztály 3500, végösszegeben 78.300 ember. Ha ezt a számot, amely meg lehetős pontossággal megközelíti a valóságot, összehasonlítjuk azzal az eredménnyel, amelyet ellenségeink az arrasi harcokban elértek, akkor nagyon is érthetőnek fogjuk tartani, hogy a francia kormány a nép előtt titkolni igyekszik az általa hozott áldozatok nagyságát.

A város lisztellátása.

Rendkívüli városi közgyűlés.

Kinos incidens a közgyűlésen.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap délután tartott rendkívüli közgyűlésén határozott a város közönségének kenyér- és lisztellátása dolgában. Hosszú, s itt-ott szenvedélyes vita után, mivel a polgármester és főjegyző kijelentették és megnyugtatták a törvényhatóságot, hogy ezuttal csupán arról van szó, hogy a város a közönség részére szükséges gabona beszerzésére a vásárlási jogot megszeresse, s a tanácsi javaslat többi pontja felett később fog határozni a közgyűlés, — a tanács javaslatát egész terjedelmében elfogadták.

Legtöbb szó esett a tanács által proponált liszteladási monopoliümről, amelylyel a tanács biztosítani akarta a várost a nagy veszteség ellen, az esetre, ha például a háboru évközben befejeztetnék s az olesó külföldi buza beözönlik az országba.

A rendkívüli közgyűlésen Hlatky Endre főispán elnökölt. A törvényhatóság tagjai szép számmal voltak jelen.

A tanácsi javaslat részletesen ismerteti a miniszteri rendeletet a gabona záralá vételéről s kifejezi, hogy a kormánytól nyert információ szerint a hatóság feladata a város lakosságának kenyér- és lisztellátásáról gondoskodni.

Ezután a következő indítványokat tartalmazza a tanácsi javaslat:

1. Kérje Nagyvárad városa a vásárlási jogot a kormánytól;
2. állapítsa meg a kormány Nagyvárad egy évi gabonaszükségletét 1150 waggon búzában és 170 waggon zabban;
3. a liszt egyedárusítást engedélyezze s

e tekintetben Nagyváradot zártvárosnak nyilvánítsa;

4. a magánfogyasztók vásárlásjoga a helyi hatóság engedélyéhez köttessék;

5. a vásárlási határnapot tolja ki a kormány november 1-ig;

6. a fejenkinti fogyasztást 10 kilóról 15 kilóra emelje fel havonkint;

7. adja ki a kormány mielőbb az örlési rendeletet;

8. bízzák meg a tanácsot, hogy a gabona kiörlésére nézve a malmokkal tárgyalásokat folytasson.

Sulyok István szólalt fel elsőnek a tanács javaslatához. A hatósági gondoskodást helyesli, azonban a város anyagi helyzete nem engedi meg, hogy milliókat fektessen be most a gabonába. Hiányos a jelentés, mert nem tájékoztat a malmokkal folytatott tárgyalásokról. A monopoliümöt kényes kérdésnek tartja, bár látja, hogy ezt a nagy tőkebefektetés biztosítására akarja a tanács. Ahhoz hozzájárul, hogy a vásárlási jogot és a vásárlási idő kitolását kérje a város. Hozzájárul a monopoliüm engedélyezésének kérdéséhez is, de csak ha tiszta képet lát. A milliókra menő hitelt nem szavazza meg.

Rimler Károly ismerteti a miniszteriumokban folytatott tárgyalások eredményét, mely szerint a kormány nem hagyja jóvá a gabonával való ellátásnak a szabadforgalomra való bizását. Ez a város kötelessége. Ezuttal csak a felett határoznak, hogy a vásárlási jog engedélyezését kérik, a többi felett a törvényhatóság később határoz. Ma nem akar a város búzát vásárolni, csak a jogot akarja biztosítani. Törékvésük, hogy a malmokkal becsületes szerződést kössenek. A monopoliümra tér ezután át. 100 város szerzi be szükségletét s ehez ezer millió kell. Ha 3 hó múlva vége lenne a háborúnak s a malmok olesóbb búzát kapnak, a városokat sok millióra menő károsodás érhetné. Ez tehát országos kérdés, amelyet a kormány a minisztertanács elé visz. Rövid időre nem vehet a város búzát, mert hátha később nem lesz honnét venni. (Zaj.)

— Hát a Hadi Részvénytársaság hol lesz! — közbeszólások.

Rimler Károly: Alapos gondossággal tették meg a javaslatot s a törvényhatóságnak sürgősen nyilatkozni kell. A fő, hogy a vásárlási jogot megszeresse a város.

Dr Moskovits Józsefet megnyugtatta a polgármester kijelentése, hogy csak a jog megszerzéséről határoznak. De cáfolja, hogy minden város már határozott. Szeged városa mert sem helyisége, sem pénze nincs a nagy beszerzésre, azt kéri a kormánytól, hogy a helyi kereskedelem részére adhassa át a jogot s azok a maximális áron adják a közönségnek a lisztet. Nem tesz indítványt, csak rámutat, hogy Budapesten sincsenek még tisztában a dologgal; a Hadi Részvénytársasággal tárgyalnak. Az örlési rendelet még nincs kiadva, ez megváltoztathatja egészen az ügyet. Rámutat, hogy ellentmondás van a javaslatban, mikor a monopoliümöt és a zárt várost és a magánfogyasztók vásárlását a helyi hatóság engedélyéhez köti; ez a miniszteri rendelettel is ellenkezik. Ma arról van szó, hogy a város kérje a vásárlási engedélyt, a többi a törvényhatóság dolga. A monopoliümra még nem érkezett el az idő, azért ezt töröljék. Lehet, hogy az örlési rendelet módot nyújt, hogy a kereskedők is árulhassák a lisztet s ahhoz olesóbban jut a közönség. Majd kimutatja, hogy Budapesten olesóbb a liszt, mint Nagyváradon. Hála Istennek, bõ a termés s ha kiviteli tilalom lesz, nem kell félni, hogy kiviszik a búzát, sőt Romániából sok jön be. Tavaly volt ok az elrejtésre, de most nincs. Mivel most csak a vásárlási engedélyről van szó s a többi kérdések még a közgyűlés elé kerülnek, elfogadja a tanács javaslatát, de a monopoliümöt töröljék.

Dr Medvigv Gábor szerint, aki a politikai bizonytalan helyzetből indul ki, az gondolkodóba esik. Ha nézzük, hogy egy világ-

háború közepén vagyunk, akkor nincs resignációnak helye. Mindattól, amit békés időben protegálnak, el kell tekinteni. A hazafiság szavát kell követni s meg kell tenni mindent, ami biztosítékot nyújt a lakosság élelmezésének a biztosítására. Moskovits beszédével foglalkozik; amit Moskovits mondott, az nem biztos, ő pedig a feltétlen biztosságot keresi, mely a lakosságnak biztosítja a kenyeret. Biztosítsák ezt, de ő ezt még senkitől sem hallotta, hanem csak gáncsoskodásokat. A tanács biztos alapon kéri az ellátásról való gondoskodásra az eszközöket s ennek garanciáját: a monopolit. Ebben nem lát semmi kárt a szabad kereskedelemre. Foglalkozik a malmokkal, amelyeknek az export adja a hasznát. Azt helyesli és elvárja, hogy a liszteladásnál a 300 kereskedőt vegyék igénybe. Ezt nem érinti a monopol, csak arra való, hogy a lisztellátás a város kezében maradjon. Veszély nincs a monopolban, de előny igen, mert kizárja a nagy kockázatot, amelyet a város a közönség érdekében vállalt. Helyes, hogy a tanács kezébe tesszük le a dolgot, ezzel biztosítva leszünk, hogy amíg tavaly drágán, nem mindég jó lisztet kaptunk, most előbbin tisztább buzalisztet adjunk Isten kegyelméből a közönségnek.

Dr Perczel Adolf kifogásolja, hogy Medvigy a hazafiságot emlegeti, mert mindnyájan hazafiasan gondolkoznak, habár egyes dolgokban más véleményük van is. Azt látja, hogy a tanács javaslata közönség ellenes, mert korlátozni akarja hatósági engedéllyel a magánosok bevásárlását. Sulyok indítványát fogadja el.

Balogh Döme a kormányrendeletet bírálja. A monopolit törüljék s minden iparral bíró gabonakereskedő és ügynök vehessen és eladhasson. Csak azt jelentsék be a kormánynál, hogy mily mennyiségre van szüksége a város lakossainak.

Rimler Károly megnyugtatta a felszólalókat, hogy a magánosok részére azért akarják a hatósági engedélyt, mert a risikót akarják csökkenteni; tudni akarják, kik szerzik be szükségletüket s ha a város beszerzi a gabonát, a háta megett ne vehessenek más helyről s a gabona a város nyakán ne maradjon. Csak nyilvántartás a cél s az engedélyt senkitől sem tagadják meg. Majd azt vitatja, hogy nem olyan bőséges az idei termés, mert a kormány szerint az őszi közepes, a tavaszi silány. A monopolit akkorra kérik, ha nagy károsodás fenyegetné a várost. Ettől ne féljenek, a törvényhatóság akarata fog érvényesülni.

Dr Moskovits József: Kinek van arra szüksége, hogy most itt a hazafiságot csak szóba is hozzuk. Ha valakinek ellenkező véleménye van a tanácssal szemben, ez gáncsolás, ha valaki ellenkező véleményét nyilvánítja, ez itt a hazafiság kérdése? Aki ilyen hangon beszél itt, az méltó a megvetésre.

Dr Medvigy Gábor: Kikérem magamnak. Hlatky Endre főispán: Ilyen hangot nem szabad használni. Hazafiságot mondani mindenkinek joga van. Hogy gáncsolásnak tart valaki valamit, ez felfogás dolga. Az idő különben is előrehaladt, ilyen vitával ne nyujtsák az ülés idejét. Rendreutasítja Moskovits Józsefet kifejezéseért.

Dr Moskovits József senkit nem sértett. Tárgyilagosan előadja véleményét, ezt gáncsolásnak nem lehet nevezni. A polgármester felvilágosítása a magánfogyasztók vásárlására nézve megnyugtatta, azt tudomásul veszi. A monopolium kivételével, elfogadja a tanács javaslatát.

Ezután Lukács Ödön pontonként foglalkozik a javaslattal. Különösen a monopolium szükségét hangoztatja, arra az esetre, ha szükség lesz rá. Ez előnyös a városra, a fogyasztóra és a nagy közönségre. Foglalkozik azzal, hogy a kereskedelemre sem káros a városi kezelés.

Dr Perczel Adolf köszöni a felvilágosítást, s indítványozza, hogy a buza beszerzésére a lisztellátásra egy öt tagu bizottságot küldjenek ki szakértőkből, akik a tanács mellett működjenek.

Dr Hoványi Gyula fölszólalásnak tartja a bizottság kiküldését. Majd szembeszáll azzal a váddal, hogy bármiről van szó, oda-vevük: agrár érdek. Most is a buzaárakat agrár érdekek mondják, holott az eminens közérdek. Nem tudjuk meddig tart a háború s milyen lesz a jövő évi termés. Nekünk kell ellátni Galiciát, gondoskodnunk kell a német katonák kenyérszükségletéről, esetleg ha mellénk áll Svédország, arról is és Svájból sok eikre van szükségünk, amiért gabonát kell adnunk.

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

A kínos affér elintézése.

Tulajdonképpen a közgyűlés a tanács javaslatának elfogadásával véget is ért, de pár percig még igénybe vette a törvényhatóságot a vita folyamán dr Moskovits József és dr Medvigy Gábor között keletkezett kínos affér elintézése.

Ugyanis dr Medvigy Gábor magára nézve sértőnek vette dr Moskovits József azon kifejezését, hogy aki az ellenkező vélemény nyilvánítását gáncsoskodásnak nevezi, az méltó a megvetésre s nyomban a vita folyamán felkérte Baróthy Pált és Kőszeghy Józsefet, hogy dr Moskovits Józseftől magyarázatot kérjenek.

A két megbízott a szomszédos kis teremben tárgyalt dr Moskovits Józseffel s a törvényhatóság tagjai izgatottan várták a fejleményeit a törvényhatóság két köztisztviselőjében álló tagja között felmerült sajnálatos incidensnek.

Az affért sikerült is békésen elintézni simán, amint azt mindenki várta is.

A közgyűlés végén dr Moskovits József személyes kérdésben szólalt fel. A vita folyamán szenvedélyes kifejezést használt dr Medvigy Gáborral szemben, amelynek súlyát mélyen érzi. Miután Baróthy Páltól és Kőszeghy Józseftől értesült, hogy dr Medvigy a gáncsoskodó kifejezést nem ő reá értette, az ő általa használt megvetés szó tárgytalan s afelett sajnálatát fejezi ki.

Dr Medvigy Gábor kijelentette, hogy mivel Baróthy Pál és Kőszeghy József az elintézésnek ezt a módját találták a leghelyesebbnek, a kapott felvilágosítás után ahhoz ő is hozzájárul.

Hlatky Endre főispán meglegedését fejezte ki a felmerült incidens ilyen békés elintézése felett s kéri a törvényhatóság tagjait, hogy felszólalásaiknál tartsák meg a kellő higgadtságot.

Ezzel véget ért a közgyűlés.

Lövészárok a Rhédey-kertnél.

Rendkívül érdekes és nagyszabású lövészárók látványosságot mutat be a nagyváradi helyőrség egy zászlóaljával a Vörös Kereszt vezetősége augusztusban, a Szent István nap hetében.

A lövészárók elkészítésének megbeszélése céljából tegnap délelőtt Obrincsák ezredes állomásparancsnok, Székely Sándor mérnök utászhadnagy és Pásztor Ferenc vezérigazgató megsejmeltek a Rhédey-kert mögötti területet és a lövészárók elkészítése helyéül a városi faiskola a Rhédey kert és Vágóhid közötti mintegy 10.000 négyzetméter nagyságú területet tartották legalkalmasabbnak, amit Kőszeghy József városi főmérnökkel is közöltek.

Obrincsák ezredes a legelőzékenyebben hajlandónak mutatkozott a lövészárók a hozzátartozó építkezésekkel együtt elkészíttetni s a munkálatok elvégzésével Székely Sándor mérnök utászhadnagy vezetésével egy honvéd utászcsapatot bizott meg, mely a nagyarányu munkát pár napon belül megkezdte.

A lövészárók és megfelelő épületeinek tervezete egy ugynevezett hídő támpontból indul ki. Különböféle fedett és nyitott árkok és óvóhelyek készülnek a tartalék részére.

Ezenkívül készül tábori kórház, megfigyelő állás tábori telefon-berendezéssel, tisztai és legénységi földalatti fedezék és kötözőhelyek.

A lövészárók előtt drótakadályok, aknamezők és farkasvermek készülnek.

Igen érdekes építkezés lesz az összekötő-árk, amely labirintszerűen köti össze az egyes lövészárókat. Székely utászhadnagy tervezete nem feledkezik meg a tábori konyha és gulyás-ágyu bemutatásáról sem s a közönségnek a párolgó gulyásban épügy része lehet majd, mint hős katonáinknak a táborban.

A lövészárók bemutatása különben egy katonai gyakorlat keretében lesz bemutatva.

A harcászati feladat lesz egy Ürögd felől jövő támadás ellen a város Rhédey-kert felőli részének megvédése. A harcászati gyakorlatokat egy teljes pótzászlóalj fogja bemutatni.

Ezenkívül Obrincsák ezredes előzékenységből még egy esti támadást is bemutatnak reflektorok fénye mellett.

A nagyszerű látványosság augusztus 17-én kedden veszi kezdetét. Délután 4 órakor fog kezdődni az ünnepély a nagy harcászati gyakorlattal, melyett egy pótzászlóalj mutat be.

Szent István napján lesz az éjjeli támadás reflektorok, világító rakéták fénye mellett.

Vasárnap lesz a nagyszabású hazafias népiünnepély, melynek egyik legfőbb vonzereje lesz a sporttéri futball-verseny. A versenyben részt vesznek úgy a város legjobb játékosai, mint a katonai szolgálatukat itt teljesítő kiváló játékosok.

A rendezőség gondoskodni fog minden napon érdekes látványosságról, amik között nem utolsó lesz az aknamezők bemutatása teljes, borzalmas működés közben, amikor a robbantásokat katonák fogják végezni.

A lövészárók telepen vendéglő lesz fel-

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer.
Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

állítva, hol az ott a gulyáságyukon készült gulyást fogják a közönségnek kiárusítani.

A rendezőség művészi plakátról is gondoskodik, melyet szét fog küldeni a közeli községekbe is.

A lövészárkok a maga labirintjával, őszszekötő árkaival s teljes táborszerű berendezésével olyan látványosság lesz, melyre ki fog önzölni nem csak egész Nagyvárad, hanem bizonyára vonzani fogja a vidéki közönséget is.

A magyar katonák hálája a megyéspüspök iránt.

Köszönet a küldött ujságokért.

Gróf Széchényi Miklós, a mi fenkölt lelkü megyéspüspökünk mindig első helyen állott a jótékonyág terén, de a háboru alatt, mint a Vörös Kereszt egyik vezetője különösen kiterjeszti adományozó jobbát a háboru szerencsétlenei fölé, nemkülönben a katonák lelki szükségleteit is mindig a szívéen hordozza.

Igy az ausztriai kórházakban fekvő magyar katonák részére is gondoskodott magyar nyelvü olvasmányokról, s igen nagy mennyiségü hirlapot járat részükre.

A magyar katonák a kedves figyelemért rendkívül hálásak a megyéspüspök iránt, aminek a legragyogóbb példáját szolgáltatja az alábbi levél. A levél egyszerű szavaiban rejülő közvetlenség igazán és hiven kifejezi a magyar katonák mély háláját:

Gróf Széchényi Miklós dr
nagyváradai püspök Ó Excellenciájának.

Méltóságos Excellenciád!

Alulírott először is üdvözlöm Méltóságos Excellenciádat azon jótéteményét, amelyet a beteg katonákért tesz.

Én egy nagyváradai asztalos vagyok (lakásom: Csillagváros, Közép-utca 38. sz.), s most mint beteg katona fekszem itt Bécsben (K. u. k. Wilhelminenspital Filiale K. u. k. Tabak-Fabrik.) Ide is érkezett Excellenciádnak jóvoltából a magyar katonák számára küldött hirlapokból egy néhány példány, amelyeket rögtön mint az éhes gyermek kapkodtunk és olvastunk el. — A beteg magyar katonáknak, akik itt vagyunk, nagyon jól esik, hogy vannak nemes szívé emberek, akiknek nemcsak a magyar földön terjed ki a magyar katonákra a figyelmük, hanem a külföldön is és mint ilyen nemes szívé embernek, vagyok bátor Excellenciádnak ezen jótéteményt az összes Ausztriában fekvő magyar katonák nevében a legalázatosabban megköszönni.

Kivánom, hogy a mindenható Isten éltesse sokáig ugy Excellenciádat, mint azokat, akik a beteg magyar katonákról az idegenben sem feledkeznek meg.

Kiváló tisztelettel, Excellenciádnak a legalázatosabb szolgálója:

Bécs, 1915 VII/12.

Vályi József.

* **Forolin** biztos és gyors hatásu háziszser kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalanít! nem zsiros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B. Rimanóczy palota.

Az élelmiszerek hatósági ára a nagyváradai piacon.

Nagyvárad város tanácsának az 1914. augusztus hó 5-én kelt 5600 B. M. számú körrendeleten alapuló határozatához képest és az ezzel nyert felhatalmazás folytán az élelmiszereknek a város területén az 1915. évi júl. hó 19., 20., 21. és 22-én követelhető árait az alábbiakban közlöm:

Tojás és tejneműek:

- 1 darab tojás 12 fillér,
- 1 liter tej 34 fillér,
- 1 liter tejfel 1 korona 40 fillér,
- 1 kiló vaj 5 korona 60 fillér,
- 1 kiló tehéntúró 1 korona 30 fillér,
- 1 kiló juhtúró 2 korona 40 fillér.

Zsir és szalonna:

- 1 kiló sertés zsír 4 korona 70 fillér,
- 1 kiló zsirszalonna 4 korona 10 fillér,
- 1 kiló háj 4 korona 50 fillér.

Husfélék:

- 1 kiló marhahus 4 korona 80 fillér,
- 1 kiló borjúhús hátulja 5 korona,
- 1 kiló borjúhús eleje 4 korona 60 fillér,
- 1 kiló sertéshus 4 korona,
- 1 kiló növendék hus 4 kor 40 fill.

Baromfi (élő):

- 1 pár csirke (rántani való) 3 korona,
- 1 pár csirke (sütni való) 5 korona,
- 1 pár ruca (hizott idei) 8—9 korona,
- 1 pár ruca (sovány) 6—7 korona,
- 1 pár liba (hizott idei) kilogrammonkint 2 korona 80 fillér.
- 1 pár liba (sovány idei) 8—9 korona.

Száraz főzelék:

- 1 liter borsó 80 fill.,
- 1 liter bab (fehér) 80 fill.,
- 1 liter bab (tarka) 70 fill.,
- 1 liter köleskása 80 fillér.

Zöldségek:

- 1 fő fejes saláta 2 fill.,
- 1 csomó retek 6—8 fill.,
- 1 darab karalábé 2—4 fill.,
- 1 csomó zöld hagyma 6—20 fill.,
- 1 csomó sárga répa 8 fill.,
- 1 csomó petrezselyem 8 fill.,
- 1 drb. ugorka (salátának való) 4—10 fill.
- 1 kiló zöld bab 30 fill.,
- 1 liter zöld borsó 50 fill.,
- 1 kiló uj burgonya 22 fill.,
- 1 kiló ó burgonya 10 fill.,
- 1 csomó podlutka levél 2 fill.,
- 1 liter pószméte 30 fillér.
- 1 drb tök 14—40 fill.

A felsorolt élelmiszerek árainak ennél magasabban való megszabása az 5600/1914. B. M. számú rendelet 1. §-ába ütköző kihágási cselekménynek fog tekintetni s feljelentés esetén a rendelkezés megszegője ellen a kihágási eljárás meg fog indíttatni.

Az említett rendelet 4. §-a alapján a kihágás büntetése 15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait június 24., 25., 26. és 27-én az előbb megállapított árnál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesítő rendőrközegek bármelyikénél megteheti.

Nagyvárad, 1915. évi július 17-én.

Lukács Ödön s. k.
polgármester helyettes.

A bandurka kékes-fehér virága.

Felsőmagyarország, július hó.

A bandurka kékes fehér virága lassan-lassan errefelé is színesre huzza be a határt. Vánnyadt színű s illattalan virág ugyan, mint aminő lehet talán a töpörödött tót anyókák élete, de azért szépen fest vele a hegyoldalakon keskeny csikokban felkuszó, vagy lefutó sötét zöld szőnyeg. Az ember szinte elcsodálkozik: Istenem, milyen kevés is elegendő ahhoz, hogy azt mondjuk valamine: szép s hogy valami jókedvre hangoljon bennünket. Jókedvre és áhitatra: óh mert itt közelebb van hozzánk a hálaadó fohászkodás gondolata, mint a hangos, jóízű kedv érzése. Olyasféleképen uszik itt a lélek a mély áhitat sűrű, virághézag-illatu levegőjében, mint ahogy nagy viharok után a vilámok energiáját, a szelek s az esősepp tisztaságát, telítettségét érezi a tüdő, a fej, a szív; olyasféleképen, mint ahogyan a lényünk néha megsejti, hogy közel van a végtelenhez s az ő hozzá: nem tud elszakadni tőle.

Mondhatni ugyan, hogy itt, a hegyek és erdők portól mentes, fenyőillatos ölében eddig is tisztábban, éltetőbben maradt, ült meg az egyetlen igazi nagy Villámcsikázás, a Világ Világossága nyomán támadt tiszta levegő: az uton, utfélen s az ódon házak homlokain, egymástól szinte kézfogásnyira a sok-sok tárt karu Krisztus kép legalább erről beszél, amint pislogó örök lámpáikat nézi az ember vagy hallgatja az Egek Urához s az általmenő vándorokhoz intézett, egyszer naiv máskor fennkölt dedokációikat.

Mondhatni ugyan, hogy itt sokkalta mélyebben vert gyökeret a szívekben az istenességnek az az ereje, mely évtizedes, hosszú s véres harcokhoz adott kitartást, türelemet s mely talán ezernyi ferdeségre nyújtott alkalmat, de a legnagyobbat mégis elérte: megtanított mindenkit bizonyos inponderabiliák értékelésére, de most igazán áthatóan érzi az ember itt az ünnepességet, a megkönnyebbülést, felemelkedést, mint talán ama nagy napok egyik legszebbikén.

S ebben a légkörben igen könnyen lehet érteni azt a szaporán lépkedő két tót asszonykát — szőke fehér arcu mindakettő — akik elhaladva a végtelen krumpli földek mellett (vagy mit is beszéllek: bizony még ezek is véget érnek a kicsiny hegyteknők, hegybevagódások végével!) éles beszédüket hirtelen el-el hagyják és sok-sok Miatyánk-ba kezdenek bele, miket azonban szótagonkint is csak addig tudnak el-sóhajtani, hogy a mi kevés bandurkánkat add meg nekünk, ha már rozsocskát meg zabocskát majd egy szemet se vehettük az idén. Tovább nem mondhatják a fohászt, mert észre-észre vesznek valakit a sötét bandurka táblában, amint görnyedten dolgozgat ezt-azt s ilyenkor meg nem állhatják, hogy egyszerű szívük együttérző szeretetével minden jót ne kívánjanak az ismeretlen ismerősnek. De azért nem esik hiba az imádságban sem: hiszen édes jó Istenem vétkelhetnének-e ők Ellened, aki egész utjukon mindenüvé elkíséred őket vagy azok ellen, akik előtt ép az imént öntötték ki jóakaratu szívüket?!

No igen: a bandurka földön dolgozó tót asszonyok. Piros rokolyájuk, kék derekuk,

fehér kendőjük — a nagy fejedelem színei — csak itt-ott virit ki a zöld tábla közepéből, de azért összességben mégis nagyon sokan vannak: többen mint máskor ilyenkor. Voltak tavaly is, voltak azelőtt is: hiszen a sudár tót legények ilyenkor elvándoroltak oda, ahol gyönyörűség a kapát a földbe vágni, s öröm pengetni az éles kaszát: egy-egy férfi mégis maradt itthon ugy mutató félébe, de most tiz határban se lehet összeszámolni három kapabíró férfi lelket. Elmentek mind ősi szokás szerint — még a drótozásnál is ősbibb szokásuk szerint — de ki tudja, jönnek e valaha vissza. A tót asszonyok nem sirnak, nem panaszkodnak: tudják, így volt ez eddig is és gondolják, így lesz ezután is; csak a piros rokolját s a kék derekot nézik el esodálkozva az olyan bandurka földéken, ahol eddig sose látták azt.

S azután (hiába, a háboru háboru s az idők regenerálódnak) ami szegényes jószág eddig akadt a kicsike vityilókban, azt elvitte az ellenség vagy még ő előtte a jóbarát, hogy amannak kezére ne kerüljön. Ami néhány fiatal jáhnya, bocika még itthon maradt, az a jó Ég tudja mikor lesz munkára fogható, így bizony az ő igájukat is a szelid tót asszonyoknak kell huzni-vonni... de ők nem sirnak, nem panaszkodnak: így volt az régen is s ki tudja meddig kell, hogy így legyen...

A minap mégis könnybe lábbadt három szomszédos tót vármegyében minden asszony és leány szeme és sirtak együtt egy zokogó, szegény tót anyókéval, mint ahogyan a nyárfa erdő minden fája együtt remeg azzal az egytelennel, melyeket legszívesen lenget meg a kószáló szellő. Az ok annyira közönséges, mint amilyen szomorú s a történet oly rövid, mint amilyen végtelen a könnyező bánata.

Az a bizonyos tót anyóka három szép virágszál leányával kicsike bandurka táblájukon tett-vett: kapargatták, kapálgatták már most a das bokrok alól az apró gumókat, mert bizony drága és nehéz a megélhetés, pláne ezeken az ellenség járta helyeken. Egyszerre éleset csendült az egyik leány kapája s a rózsaszínű bandurka gumókkal egy fekete, nehéz bomba gurult a lába elé. Egy ostoba, közönséges kis bomba, annyira közönséges és ostoba, mint a többiek s az ő minden egyéb eszközük, melylyel e szegény nép ellen dolgoztak s melyek soha nem sülték el. A leány sem ijedt meg tőle s este közös, mind a négyőjük elhatározásával vitték hazafelé, hadd legyen emlék abból az időből, mikor ilyen krumpli termett a köves, nehezen vágható felvidéki földben.

Otthon még sokáig simogatták, cirógatták tekintetükkel, kezükkel — olyan szimpla, ártatlan kis jószágnak tetszett — míg buta, alattomos gazdáihoz stilszerűen elrobbant s a két leány lábait összeroncsolta...

Az ilyen mély értelmű szerencsétlenségek híre mindég a gondolat szárnyán jár. Talán a rokonsorsuak lélekközösségének elektromos megérzése, talán csak a futó szóbeszéd viszi egyik helyről a másikra, az egyik messzeségből a másikba, de való, hogy versenyre senki, semmi sem kelhet vele.

Most is, amint száll a bandurka bokor története egyik hegyről a másikra, csorog egyik völgyből a másikba, a szegény tótocs-

kák s a nagy multu határok lelkében (talán nekik is van az emberekével együtt élő lelkük?) sóhajtván ébred régi viharos idők, annyi jött és elmúlt ellenség emléke, akik legalább a bandurka földet meghagyták békében, míg ez a mostani már azt is el akarja rabolni tőlük — pedig (vagy: mert) testvérüknek mondta magát.

S ők, a megriadt szőke tót asszonyok sok türesben és szenvedésben megtépett erejükkel mit tehetnek mást, mint hogy könyezve bevégezik a félbeszakadt imádságot: szabadíts meg a gonosztól, a gonosz, átkozott ellenségtől, aki annyi deli fiunk apánk élete mellett áldozatul kívánja gyöngy leányaink ártatlan vérére, szépségét is.

(OÓ.)

Befejezték a kórházban a vizsgálatot.

Megbüntetett hetesek.

A mult hét folyamán megírtuk, hogy a Biharmegyei köz-kórházban kegyetsértő dolgok történtek. A szokatlan dolgok általános feltűnést keltettek annál is inkább, mert köztudomású volt, hogy a Biharmegyei köz-kórházban példás rend szokott uralkodni. A kórház renoméjáról volt tehát szó akkor, mikor cikkünk alapján Fráter Barnabás alispán, mint a kórházi választmány elnöke, a legszigorubb vizsgálatot rendelte el.

Fráter Imre igazgató-főorvos vezette a vizsgálatot és arról jelentést tett az alispánnak. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a cikkünkben konstatált dolgok megtörténtek. Ezekről azonban Fráter Imre nem tudhatott semmit, mert a háboru folytán idejének legnagyobb részét más betegeknel és tartalék-kórházakban kénytelen eltölteni. Egyedül az apácák panaszkodhattak volna el a sérelmet, mely őket érte. Az apácák azonban az utolsók voltak a panaszkodók közül, akik csak akkor mondták el a történeteket, mikor már erről hivatalosan kérdezték őket.

Kiderült, hogy a botrányt három kórházi hetes követte el. Ez a három magáról megfélekedezett fiatal suhanc bolygatta meg a kórház szokott csendjét és inzultálta az emberi szenvedések enyhítésére hivatott apácákat.

A három hetest Fráter Imre igazgató-főorvos azonnal elbocsátotta a szolgálatból. Ezeket az embereket eddig azért volt kénytelen alkalmazni a kórház, mert megfelelő férfi alkalmazottakat nem kaptak.

A fent elmondott botrányt többé nem fog előfordulni a köz-kórházban, erről Fráter Imre intézkedése már is gondoskodott.

A kórházban szükséges könnyebb dolgok végzésére nőket alkalmaz ezután a kórház. A nehezebb munkák elvégzése, mint a hullák leszállítása katonáknak lesz a feladata. Erre a célra már négy vöröskeresztes katona van a kórházhoz becsztva.

Fráter Barnabás alispánnak és Fráter Imre igazgató-főorvosnak ez a radikális intézkedése minden tekintetben megnyugtató. Különösen örömmel vesszük tőlük tudomásul a szigorú intézkedést, mert ebben elégtételadást látunk a megsértett apácáknak is, akik bizonyára már elfelejtették a csunya inzultust.

A botrányt előidéző három hetes a vizsgálat során mindössze annyit tudott mentségül felhozni, hogy ittasak voltak. Tudniillik katonának vették be őket és „bucsuzni akartak a civil ételtől.“

..HIREK..

...

* **Rainer főherceg özvegye meghalt.** A Bécs melletti Badenből jelentik: Mária főhercegnő tegnap reggel kilenc órakor meghalt.

* **Katonai előléptetések.** A király Wagner József, Blauhorn Dezső és Back Imre 101 ik gyalogezredbeli, továbbá dr Vermes Imre és Czuninka Mihály 70 ik gyalogezredbeli hadnagyokat főhadnagyká; Karg Dezső, ns. Rogulics Miklós, Nemes József, Breiner Dezső és Wagner Lajos 70 ik gyalogezredbeli, Miskolczy Albert 37-ik gyalogezredbeli, azonkívül Neumann Ödön, Erkel Béla és Grossmann Emil 101-ik gyalogezredbeli zászlósokat pedig hadnagyokká nevezte ki.

* **Hősi halált halt honvédtisztek.** Debrecenből jelentik a Magyar Kurirnak: A Lemberg fölötti harcokban a debreceni 2. honvédhuszárezred tisztjei is résztvettek az oroszok üldözésében. Egy roham alkalmával Geréby Pál, Mátray Ferenc és Jeszenszky Pál főhadnagyk szamos golyótól találva hősi halált haltak. Holttestüket egy rommá lőtt templom mellett találták meg s a templom gránittól leszakított bádofedelemből csináltak bajtársaik részére koporsót és ideiglenesen eltemették őket. Az elesettek családjai a holttesteket hazaszállítatták.

* **A magyar vitézség és a külföld.** Dr Bozóky Alajos akciója sikeres volt. Nemrég közöltük magyar fordításban azt a levelet, melyet dr Bozóky Alajos Velhagen és Klasing német könyvkiadókhöz intézett abból az alkalomból, hogy a nevezett kiadók „Illustrate kriegschorad“ című több kötetre tervezett művekben nem jut sem az, hogy Magyarország külön állami léttel bír, sem az, hogy a magyar harcosok mennyire tüntették ki magukat vitézségükkel a mostani világháboruban, miért is figyelmeztette őket, hogy az a hiány is egyoldalúság a külföldben értékes műveknek köztünk való elterjedését kockáztatja. Erre a következő levéllel feleltek:

Berlin, W. 50, Tauentzienstrasse, dm. 5.
Juli 1915.

Méltóságos dr Bozóky Alajos m. kir. udv. tanácsos, ny. jogakadémiai igazgató urnak

Nagyvárad.

Igen tisztelt uram! Tökéletesen igazat adunk Méltóságodnak. Azok a megfontolni való tekintetek, melyeket Ön a mult hó 29-én kelt, de csak ma a kezünkhez jutott szeretetreméltó levelében elénkbe terjesztett, csak első kötetünk boríték-lapjára és az első hónapokban megjelent szövegre nézve állanak meg. A háborus idő első felgerjedése közben sok mindenféle kerülte el figyelmünket, amit azóta lassanként helyre ütöttünk. A második kötet boríték-lapján már ott találja Méltóságod a magyar nemzeti lobogót is és Hoetzsch tanár ur is folytatolagos cikkeiben már csaknem kizárólag az osztrák magyar hadseregéről szól. De egyebekben is sokféleképpen emlékeztünk meg vitéz magyar szövetségeseink-

ról. Kitűnő tisztelettel maradtam Méltóságodnak alázatos szolgálói: *Herm. Fohltz.*

Igy kellene eljárnia mindenkinek. Ne engedjük elsikkasztani Magyarországot és világraszóló hőstetteit ne engedjük idegen számlára iratni.

*** A lábbadozó katonák hangversenye.** A Vörös-Kereszt Egylet nagyváradi választmánya által a szegény sebesült katonák javára rendezendő hangverseny ma délután lesz megtartva a Félikez fürdőben. A szép sikerre jogosító hangverseny tekintettel a jó időre, szabad ég alatt lesz megtartva. Reméljük, hogy a nemes cél érdekében rendezett hangversenyen jelen lesz Nagyvárad egész uri társadalma és honorálni fogja a rendezőség minden fáradozását.

*** Zöldségfélék árul a város.** Értésitem a város közönségét, hogy a városi közéletmezési ügyosztály f. hó 18-ától kezdve mindaddig, míg a készlet tart a piacon vajbobot kilogrammonként 30 fillérért, új burgonyát 22 fillérért, tököt darabonként 40 fillérért, kalarábét fejenként 2-4 fillérért, vereshagymát kg-ként 50 fillérért, petrezselyem csemóját 8 fillérért, sárga répa csemóját 8 fillérért árusítani fog. Nagyvárad, 1915 július 17. *Lukács Ödön* főjegyző.

*** Segélyt kapnak az elesettek, foglyok, rokkantak hozzátartozói.** A honvédelmi miniszter tegnap körrendeletileg tudatta a vármegye törvényhatóságával, hogy a háboruban elesettek, foglyok, vagy rokkantak hozzátartozói segélyt fognak kapni, a segély a rendes katonai ellátmányon kívül fog járni. A segélyezendők névsorát a közigazgatási hatóságok tartoznak összeállítani. A névsorban tehát csak azok vehetők fel, akik a segélyre tényleg rászorultak.

*** Nyilatkozat.** Egyik nagyváradi olasz származású polgár a következő nyilatkozatot küldte be hozzánk: Tiszteletes Szerkesztő Ur! A Nagyváradi Napló folyó hó 8-iki számában „Nem akarnak visszatérni hazájukba a nagyváradi olaszok” című cikkére tisztelettel óhajtom kijelenteni, az alábbiakat, s kérem a mélyen tisztelt szerkesztő urat, hogy ezen soraimnak becses lapjában helyet adni kegyeskedjék. Én 1879-iki évben — 26 — évvel ezelőtt mint építő munkás jöttem Magyarországra, hol rövid idő alatt megismerkedve a helyi viszonyokkal, már akkor elhatároztam az volt, hogy itt Magyarországon fogom jövőmet megalapítani, a hol láttam, hogy becsületes munkával megélhetést és megbecsülést szerezhetek magamnak. 1881. év január 16-án nőül vettem a szegedi származású Purger Karolint, kivel válllvetve Isten segítségével becsületes munkánk után itt Nagyváradon 14 évvel ezelőtt házat is vehettünk. Elértem Nagyváradon azt is, hogy választói jogot nyertem. Három évvel ezelőtt Olaszországba reám jutott örökségemet is haza hoztam s itt ingatlanomba beruháztam. Hogy hazámba visszatérjek, — erre csak annyit, hogy legforróbb vágyam az lenne, ha a magyarállampolgárság, — melynek megszerzése érdekében már kérvénnyel is járultam az illető hatóságához, nekem megadatnék, s azt a hazát, melynek földjén 36 éve már élek s a mely megadta nekem boldogulásomat, nyugodtan szolgálhatnám tovább. Nem hogy oda visszatérni óhajtanék, ahol gaz hitszegők tanyája van, de szerettem, ma, a történetek után olasznak lenni szígyenletes dolognak tartom. Ugy én, mint nőm tiszta lelkiismerettel jelentjük ki elhatározásunkat, hogy áldjon vagy verjen sors keze, itt élnek és meghalnak kell. — Szülőföldem lehet Olaszország, de hazám magyar, magyar nőm, és magyar állampolgár óhajtok lenni magam is. Ezeket voltam

bátor a tekintetes szerkesztő urnak megjegyezni, s ismételten kérem, hogy e kijelentésemnek becses lapjában helyet juttatni sziveskedjen. A legmélyebb tisztelettel maradtam: *Nutta Jakab.*

*** Országos akció a rutének érdekében.** Zemplénvármegye főispánja és alispánja tegnap baráti megkeresést intéztek Fráter Barnabás alispánhoz a zemplénmegyei hazafias rutének érdekében. A zempléni főispán és alispán arra kéri a biharmegyei közönséget, hogy a háboruban tönkrement igazi hazafias érzelmű rutének felszegélyezése érdekében gyűjtést rendezzenek és a befolyó adományokat juttassák az ő kezeikhez.

*** A „Magyar Nők Korona Alapja” emlékszelvényei.** A „Magyar Nők Korona Alapja” ezideig már körülbelül 300 korona folyt be a koronás szelvényekből azonkívül is többen jegyeztek elő. Legjobban a következő hölgyektől kaptunk befizetéseket jegyzéseket: Bakats Béláné Nagybajom 100 drb, Ágoston Péterné 10, Mártonffy Gyuláné 20 drb, báró Szepessy Szokoll Józsefné 5, Cziffra Kálmánné 20 drb, Vueskics Julia 20, dr Konrád Márkné 10, Mrkovits Antalné 20, Kocsis Béláné 25, Wiener Jenőné 3, Krausz Samuné 20 drb, Wertheimstein Sarolta 10, Wertheimstein Aranka 10, Ince Lipótné 20, Buday Józsefné 10, Tempelean Dezsőné 50, Rechtné Bauer Zsófia 5 drb. Tekintettel a nagy célra kérjük azon t. hölgyek szíves pártfogását is, akik ezideig figyelmen kívül hagyták felhívásunkat. Egyes 1 koronás szelvények a „Jobbkéz” helyiségében kaphatók.

*** A jószívű közönség támogatását** kéri egy jó származású katolikus nő, kinek magánhivatalnok férje hadbavonult s az utána járó segély csekély összegéből magát és három kicsiny gyermekét eltartani nem képes. Szíves pénzbeli adományokat a Tiszántúl szerkesztősége közvetíti.

*** Aszódinál** a katonaság az egész vonalon vásárol csokoládét, kávé, teát, rumot, konyakot, likőröket, borovicska pálinkát, szárdiniát, leveskockát, huskonzerveket, sajtot, lipői-turót, szalámit, kaviárt, hűsítő- és fűtőcukorkákat, gyengélkedőknek valódi málna szörpöt, munkásnépnek, hol a hus drága, ajánlok friss sósheringet nagyban is, raktáron befőzőcukor, kocka- és daráltcukor, mazsola, mardula és finom dió, kétszersült és gyermekeknek piskóta, szágó, kakaó, zabliszt, rizsliszt, burgonyaliszt, tapió, egyidejűleg ajánlom Aszódi-féle reklam kész darált kávémat, negyedkiló 85 fillér. A vásárló közönséget meghívom augusztus 1-jei vásárlásra, az árak a régiéek. Aszódi Mihály Sas palota, Kossuth-utca, Telefon 635. szám.

*** Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olcsóárban. Hír különlegességek.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

*** Érdeklődők** szíves tudomására, hogy itthon vagyok özv. Dr. Deákné Zsuzsa fogtechnika Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

x Szeplő-májfolt ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

*** Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezni a Gazdasági és Iparbanknál.

Legújabb táviratok.

Hindenburg óriási győzelme az oroszokon.

127 tiszt, 29.130 katona és rengeteg hadizsákmány került a kezeink közé.

Berlin, július 17. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az arcvonal számos helyén köcsönös ágyu- és akna tüzelés volt.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy fővezérlete alatt ezen a hadszíntéren néhány napja megkezdődött offenzíva nagy eredményekre vezetett. Delow gyalogsági tábornagy hadserege, amely július 14-én Kursani mellett és ettől északra, a Windau folyón átkelt, folytatta győzelmes előnyomulását. — Lovasságunk több ízben elűzte az ellenséges lovasságot. **11 tiszt, 2750 főnyi legénység foglyul esett, 3 ágyut, 5 géppuskát zsákmányoltunk.**

Az elfogott tisztok között van a 18. orosz lövészezred parancsnoka is.

Galwitz tüzérségi tábornok hadserege a Mlavától délre és délkeletre fekvő vidéken megtámadta az oroszok állását, a melyet március eleje óta az új kor erődítés művészetének minden eszközével megerősítettek. Fényesen keresztül vitt rohammal a hadsereg áttörte és elfoglalta Prasznisztól északnyugatra és északkeletre az ellenségnek három egymás mögött fekvő vonalát és elérte Zielint és Lipát.

A mindkét helyről kiinduló nyomás alatt megrendült és újól megtámadott oroszok Prasznisz kiürítése után július 14-én a Ziechanow-Krasznosele között rég óta készített és kiépített hátulso védelmi vonalakra hátrált.

Az ellenséget keményen üldöző német csapatok már július 15-én megrohanták és Zielnától délre **2 kilométer szélességben áttörték azt az állást és az ellenséget visszavonulásra kényszerítették.**

A támadást Soltz tüzérségi tábornoknak, az ellenséget Kolno felől üldöző csapatai támogatták. Tegnap az oroszok a Visztula közötti egész arcvonal hosszában a Narew felé vonulnak el.

Ezekben a napokban Galwitz tábornok hadseregénél 88 tisztet, 17.500 főnyi legénységet fogtak el 13 ágyut, köztük egy nehéz ágyut, 40 géppuskát és 7 aknavetőt zsákmányoltunk.

Soltz tábornok hadseregénél a zsákmány 2500 fogollyal és 8 géppuskával emelkedett.

Délkeleti hadszíntér.

Miután a szövetséges csapatok az utóbbi napokban a Bug mellett és a Bug és Visztula között egy egész orosz előállást elfoglaltak, tegnap ezen az egész arcvonalon Mackensen tábornagy vezérlete alatt nagyobb harcok fejlődtek. A Dieprztől nyugatra és Krasznosztovtól délnyugatra elterülő vidéken német csapatok áttörték az ellenség vonalait. Eddig 28 tiszt, 6380 főnyi légénység maradt fogolyként kezünkön és 9 géppuskát zsákmányoltunk. A felső Visztulától nyugatra Poirsch vezérezredes hadserege is megkezdte az offenzívát. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A 42—50 évesek bemutatászeleje.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A 42—50 évesek bemutatászeleje július 29 és szeptember 30 között lesz. Ezen szemlén a már szolgáltak is kötelesek megjelenni.

Azon önkéntességre nem jogosultak, akik foglalkozásuk folytán az átlagműveltségen felül állanak önkéntesszerű kedvezményeket kapnak.

Befejeződött a vitás ellentét az Unió és Németország között.

Budapest, július 17. (Saját tud.) A Frankfurter Zeitung jelenti: Wilson egy új jegyzékben precizizálta az Egyesült Államok álláspontját. Az amerikaiak tengereni és tengeralatti védelméről nem tárgyalhat.

Az eddigi esetek következmények nélkül maradnak, ha Németország tengeralatti háborújának újabb amerikai áldozatai nem lesznek. Ezzel a vitát a maga részéről befejezte.

Giers újabb küldetése.

Budapest, július 17. (Saját tud.) Szófiából jelentik:

Giers római orosz nagykövet külön megbizatással ideérkezett. Bukaresti és nisi utja elmaradt.

Orosz vélemény Hindenburg legújabb akciójáról.

Budapest, július 17. (Saját tud.) A Morningpostnak jelentik Pétervárról: A németek előnyomulása Varsó felé Mlava—Varsó—Plisztafolyók között száz kilométeres fronton megkezdődött. Céljuk összeköttetést létesíteni a kétszáz kilométerre harcoló galíciai csapatokkal.

Ezzel szemben az orosz védelem arra alapul, hogy a közbeeső erődített terepeket erősen tartva, a német felvonulást megakadályozzák s azoknak nagy veszteségeket okozzanak. Később előre kiépített állásaikba vonuljanak vissza.

Terjed a bányamunkások sztrájkja.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Cardiffból jelentik: Délwalesben a sztrájkoló bányamunkások száma kétszázezerre emelkedett.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

A várad-szöllősi róm. kath. plebánia

75 kat. hold tagbirtoka

mely 10—12 hold kaszáló kivételével kitűnő szántó föld, alsó részével a pece mellett $\frac{1}{4}$ órányira Nagyváradtól 1915. okt. 1-től hat egymás után következő évre felles művelés alá, vagy esetleg

haszonbérbe kiadó.

Felvilágosítással szolgál a várad-szöllősi plebánia hivatal.

Tanulóleányok

felvételnek

a Szent László-nyomda r. t.-nél

Szilágyi Dezső-utca 5.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
20524—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. nagyvárad honvédkiegészítő parancsnokság 2632—1915 számú értesítése alapján ezennel felhívom a folyó évi június hó 24—26-ig tartott népfelkelő bemutató szemléről elmaradt s Nagyváradon tartózkodó 1897. évbéli születésű népfelkelésre kötelezettek, valamint az 1873—1896 évben született népfelkelésre kötelezettek is, kik az 1914 év október 15—18-ig, 1914. év december 12—22-ig, az 1915. év március 10—17-ig, április 29-től május 1-ig és június 24—26-ig tartott népfelkelő bemutató szemlén s az 1915 év január 4-én, január 25-én és március 29-én tartott utóhemutató szemlén bármely okból nem jelentek meg, hogy az 1915. évi július hó 22-én Csütörtökön reggel 8 órakor a Lázár Vilmos-utca 3. sz. a. a régi járványkórházban levő sorozóteremben a törvényes következmények terhe alatt okvetlenül jelenjenek meg, annyival is inkább, mert az ezen szemléről elmaradtak karhatalommal fognak elővezettetni, s megvizsgáltatásuk véget a honvédkiegészítő parancsnokság elé állíttatni.
Nagyvárad, 1915 július 15.

Eleméry Ferenc
katonai ügyi tanácsnok.

Meghívó.

A „Magyar Takarékszövetkezet“ f. hó 26-án d. e. 11 órakor tartja Nagyváradon a Magyar Bank r. t. tanácstermében (Szt. László-tér Sas palota)

VIII. évi rendes közgyűlését,

melyre a szövetkezet t. tagjait tisztelettel meghívjuk.

Nagyvárad, 1915. július 10.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és Felügyelő bizottság jelentése.
2. Zárszámadások bemutatása és a 8. évtársulat nyereségének megállapítása.
3. Esetleges indítványok.

12740—1915 szám.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán folyó évi augusztus hó 2-ik napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében az alább megjelölt vállalatokra árlejtést fogok tartani.

A város részére 1915. augusztus 2 ikától 1918 december 31-ig terjedő időben szükséges nyomtatványok és vámjegyek készítése és szállítása. Ezen vállalatnál a nyomtatványokra és vámjegyekre együttesen és külön is tehető ajánlat. A bánatpénz a nyomtatványokra 1000 kor., a vámjegyekre 500 kor.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy ennek közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

Az ajánlatok csak írásban alulírott kezéhez 1915. augusztus 2-ik napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be s az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő a munkálat, illetve vállalat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Kiköttem, hogy ha vállalkozó itten állandó lakással és üzlettel nem bírna, úgy állandóan Nagyváradon lakó megbízottól köteles gondoskodni s ennek nevét ajánlatában megnevezni tartozik.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy a jelen hirdetményt és az egységárakat ismeri és azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó rendelkezései minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés megtörténik, ellenben Nagyvárad városát csak az árlejtés eredménye ielett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon Kereskedelmi és Iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, újabb árlejtést tarthasson vagy pedig a vállalatot szabad kézből is kiadhassa.

A fenti vállalatokra vonatkozó feltételek és egységárak alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1915. július 17.

Komlóssy József

tan., mint az árverési küldöttség elnöke.

Árverési hirdelmény.

A rendőrkapitányi hivatal mint rendőri büntető bíróság közhirre teszi, hogy a múlt hó 29-én bitangságban talált 2 drb. fehér ökör — minthogy a tulajdonosuk mai napig sem jelentkezett, — f hó 23-an délelőtt 11 órakor a baromvásártéren nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek eladatik.

Nagyvárad, 1915. július 17.

Pásztor Bertalan
r. b. bíró.

Fürdői menetrend.

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól a Püspök-fürdőig

a 7704-es Nagyváradról indul	d. e.	9.50
a 7708-as " " "	d. u.	2.19
a 7710-es " " "	d. u.	4.39
a 7704-es Püspökfürdőbe érkezik	d. e.	10.21
a 7708-as " " "	d. u.	2.51
a 7710-es " " "	d. u.	5.11

Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7703-as Püspök-fürdőből indul	d. e.	10.59
a 7707-es " " "	d. u.	3.29
a 7709-es " " "	este	7.11
a 7703-as Nagyváradra érkezik	d. e.	11.31
a 7707-es " " "	d. u.	3.57
a 7709-es " " "	este	7.43

ezenkívül vásár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyváradtól Püspök-fürdőig

a 7712-es Nagyváradról indul	este	8.10
a 7712-es Püspök-fürdőbe érkezik	este	8.49

és vissza Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7711-es Püspök-fürdőből indul	este	9.29
a 7711-es Nagyváradra érkezik	este	9.57

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól Félíksz-fürdőig

a 7724-es Nagyváradról indul	d. e.	10.01
a 7728-as " " "	d. u.	2.30
a 7730-as " " "	d. u.	4.50
a 7724-es Félíksz-fürdőbe érkezik	d. e.	10.33
a 7728-as " " "	d. u.	3.03
a 7730-as " " "	d. u.	5.23

Félíksz-fürdőtől Nagyváradig

a 7723-as Félíksz-fürdőből indul	d. e.	10.39
a 7727-es " " "	d. u.	3.10
a 7729-es " " "	este	6.59
a 7723-as Nagyváradra érkezik	d. e.	11.09
a 7727-es " " "	d. u.	3.40
a 7729-es " " "	este	7.32

ezenkívül vásár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyvárad Félíksz-fürdő közt

a 7732-es Nagyváradról indul	este	8.31
a 7732-es Félíksz-fürdőbe érkezik	este	9.03

és vissza Félíksz-fürdőtől Nagyváradig.

a 7731-es Félíksz-fürdőből indul	este	9.10
a 7731-es Nagyváradra érkezik	este	9.40

13014/915. szám.

Hirdetmény.

Belügyminiszter ur 29166—VII. d/1915 számú körrendelete alapján figyelmeztetem a város közönségét, hogy a vasuti állomásokon átvonuló katonaságnak szeszes italokat sem pénzért, sem ajándékképpen ne adjanak, mert eme rendelkezés betartását szigorúan ellenőrzöttem s az ellene vétők megbüntetése végett intézkedni fogok.

Nagyvárad, 1915 június hó.

Rendőrfőkapitányság

4453—1915. eln. sz.

Hirdetmény.

A temesvári cs. és kir. katonai parancsnokság H. A. számú rendelkezése folytán közhirre teszem, miszerint nemcsak a cs. kir. osztrák államvasutak, valamint Ausztria nagyobb magán vasutai, köztük a Dél-vasut (ez magyarországi vonataira is) a Bosznia-Hercegovinai vasutak, a Kassa-Oderbergi vasut és a cs. és kir. Banjaluka-Doberlini vasut, hanem ezenül a m. kir. államvasutak is és a magyar helyi vasutak többsége megengedték, hogy a sebesült és megbetegedett katonák hozzátartozói, azok látogatása alkalmával oda és vissza 50 százalékos jegykedvezményvel utazhatnak. E kedvezmény Magyarországon korlátozva van a III. kocsiosztályra. Ezen utazási kedvezmény csak a sebesült és beteg katonák szülőit, feleségeit, gyermekeit és testvéreit illeti és a politikai hatóságok (illetve rendőrhatalóságok, községi, valamint lelkészi hivatalok) megfelelő igazolása alapján kérelmezhető a személypénztáraknál.

Nagyvárad, 1915. július 5.

Rimler Károly
polgármester.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

14455—1915 szám.

Hirdetmény.

A rendőrkapitányi hivatal a közönség tudomására hozza, hogy mindazok, akik szökevény hadifoglyokat közvetlenül elfognak és mindazok, kik oly adatokat juttatnak a hatóságok tudomására, amelyek szökött hadifoglyok kézrekerítését teszik lehetővé; a cs. és kir. hadügyminiszter ur részéről 10—20 korona jutalomban részesülnek.

Nagyvárad, 1915 június 30.

Rendőrfőkapitányság.

Hirdetmény.

A háborus állapot bekövetkezte óta, de különösen az utóbbi időben városunkban is sűrűn merültek föl panaszok az érc váltópénz hiánya miatt, dacára, hogy a magyar kir. pénzverő hivatal a háborus állapot bekövetkezte óta teljes munkaképességének felhasználásával állandóan vert egy koronás, tíz és két filléres érepenzérmekeket.

Ennélfogva már eddig is tetemes mennyiségű új váltópénz került forgalomba — a fennforgó hiányt azonban mégse sikerült megszüntetni. Ennek a sajnálatos és az ipari, kereskedelmi forgalom, a közgazdasági élet megbénítására vezető körülménynek — az oka abban leli magyarázatát, hogy a lakosság egy része a váltópénzermeket elrejté és azokat ily módon kivonva a forgalomból, a hazai közgazdaságnak, ipar- és kereskedelemnek mérhetetlen kárt okoz.

Sajnos, hogy a lakosság ily irányú magatartásához hozzájárulnak azok a lelketlenül terjesztett valótlan rémhírek és amelyek a bankjegyek elértéktelenedésével ijesztik meg a tájékozatlan közönséget, holott a bankjegyek a koronaérték pénzermével és ennélfogva a váltópénzermekkel is teljesen egyenlő értékűek, azok érték csökkenéséről terjesztett híresztelések minden alapot nélkülöznek.

Ösmerve a nagyváradi közönség mindég humánus és minden nemes eselekedetben elől járó áldozatkészségét, talán fölszökevény is hangsúlyozni, hogy a váltópénzermek elrejtése és azoknak a forgalomból való kivonása és ezáltal a hazai közgazdaság, a pénz és értékgazdálkodás, nemkülönben a hazai kereskedelem és ipar megbénítása hazafiatlan, lelkiismeretlen eselekedet, amely nemesak mindnyájunk megvetését, de a legszigorubb megróvását és megtorlását érdemli meg.

Akkor, amikor a jelen viszonyok között hazánkban, városunkban a közönség minden hazafias eselekedetére szüksége van, amikor a közönség minden rétegének át kell érezni, hogy a maga szűkebb pátriájának katonája a polgári foglalkozásban: az elrejtett pénzermek forgalomba hozatala is hazafias kötelessége a hazug mesékkel elámított és félrevezetett közönségnek; annál is inkább, mert az elrejtett érmek forgalomba hozatala elsősorban is a nagyközönség minden rétegének érdekében áll.

Nagyvárad, 1915 június 27-én.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés raktárunk nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeltes szolgáltatás!

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Osillátorok,

évlámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2. lértől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.